

Vijfentwintig jaar filmamateurisme in Apeldoorn

Er was niemand in het begin van de jaren dertig in Apeldoorn, die je maar iets over filmen kon vertellen. Film was in die tijd erg duur. Een ALEF 9,5 mm camera kostte f 54,—, dat waren tien weeklonen. Het was geen wonder dat er toen nog weinig Apeldoorners waren, die filmen als hobby hadden. Je moest het in die tijd uit een boekje leren. Om er een paar te noemen: 'Filmt gij nog niet' door Wolfgang Jaensch (1932) en 'Wij filmen' van Frits Gulderink (1929). Dit vertelt mij de heer H. Smallenbroek, één van de drie oprichters van de Vereniging van Apeldoornse Amateur Cineasten (VAAC).

Zelf doen

Er waren geen filmclubs, waar de leden werden voorgelicht over het gebruik van hun camera en waar men kon profiteren van de ervaringen van andere filmers. Je pionierde zelf maar zo'n beetje.

Als jongen kreeg ik een projector met handaandrijving en een paar films van enkele minuten. Ik plakte die korte

H. Smallenbroek, één der drie oprichters van de VAAC.

stukjes film aan elkaar en gaf voor m'n vrienden van de padvinderij filmvoorstellingen. Dat sloeg bij de jongens geweldig in. M'n liefste wens was', gaat de heer Smallenbroek voort, 'zelf een camera te bezitten en zelf films te maken. De goedkoopste camera kostte f 54,—. Eerst toen ik verdiende kon ik na flink sparen er één kopen. Een rib uit m'n lijf, maar ik had een eigen camera!'

De heer Smallenbroek liet z'n films zien aan een stadgenoot, de heer R. van Gerrevink. Deze filmde ook. Hij werkte op 8 mm en toen de heer Smallenbroek de resultaten hiervan zag, werd hij zo enthousiast dat hij het 9,5 mm formaat vaarwel zei en zelf ook op 8 mm ging werken.

VAAC een feit

In de jaren dat de heer Smallenbroek contact met de heer Van Gerrevink had, rijpte het plan om een amateurfilmclub op te richten. In mei 1940 was het zover: de Vereniging van Apeldoornse Amateur Cineasten werd opgericht. Enkele dagen later brak de oorlog uit. Men kwam de eerste maanden nog officieel bijeen, doch toen de verplichting kwam om zich bij de cultuurkamer aan te sluiten, besloot men de club officieel op te heffen. Officieus kwam men — de heren Smallenbroek, Van Gerrevink en Jansonius — nog thuis bijeen.

Zwarte dagen

Na een paar jaar kwam hieraan een abrupt einde. De heer Van Gerrevink werd door de SD weggehaald en gefusilleerd.

Ook het gebrek aan materiaal en het gevaar om tijdens het filmen te worden opgepikt, maakte voorlopig een einde aan de activiteiten.

Toch lukte het de heer Jansonius — niet zonder gevaar — in het begin van de oorlog een filmpje over de distributiemoeilijkheden te maken.

De bevrijding kwam en de vroegere VAAC-leden maakten een bevrijdingsfilm. Al gauw werd de club heropgericht. De leden stroomden toe en de VAAC overschreed de vijftig leden.

Voorzitter Frankx wil graag dat zijn leden filmen. Zelf is hij echter ook een enthousiast en goed filmer.

Gezellige club

De VAAC, anno 1965, is een gezellige club. Toch filmt men er serieus. Zo zijn de namen van verschillende Apeldoornse filmers zoals Max Arab en Smallenbroek alom bekend in de Nederlandse amateurfilmwereld. Ook bij de jaarlijkse wedstrijden van District Oost slaan de Apeldoorners een goed figuur.

Naast de clubwedstrijden houdt men al jaren achtereen een excursiedag. Urk, Loosdrecht en Schiphol werden de afgelopen jaren hiervoor uitgekozen. Natuurlijk gaan de camera's dan mee, want voorzitter Frankx ziet graag dat er in zijn club wordt gefilmd.

Publieke belangstelling

De VAAC timmert ook regelmatig aan de weg. Jaarlijks worden in Apeldoorn tijdens de Week van de Fotografie een paar openbare filmvoorstellingen gehouden. Hiervoor bestaat grote publieke belangstelling. Enkele van de bezoekers, die dan het werk van de VAAC-leden zien worden enthousiast en sluiten zich bij de club aan.

Vijfentwintig jaar Vereniging van Apeldoornse Amateur Cineasten. Vijfentwintig jaar bevordering van het filmamateurisme in Apeldoorn. Het is een felicitatie waard!

DICK OVERDUIN